

HØRINGSNOTAT

Center i departementet

Tværgående Politik og
Sektoromstilling

Team

Kontor for Tværgående
Politik

Dato

28. juni 2023

J nr. 2022-123

Høringsnotat vedr. Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan

Udkast til ajourføring af Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan (NECP) blev sendt i eksternt høring den 16. maj 2023 med frist for afgivelse af høringssvar den 6. juni 2023.

Der er modtaget i alt 12 høringssvar i høringsperioden.

Følgende 12 høringsparter har fremsendt bemærkninger til NECP'en:

- Biogas Danmark
- Danmarks Almene Boliger
- Dansk Affaldsforening
- Dansk Erhverv
- Danmarks Jægerforbund
- Danske Rederier
- Dansk Skovforening
- DANVA
- Forbrugerrådet Tænk
- Stiesdal Skyclean
- SYNERGI
- 92-gruppen

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar blive gennemgået efterfulgt af ministeriets bemærkninger for hvert emne. Bemærkningerne er markeret med kursiv. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

Nr. 1: Elnettet

Nr. 2: Affald, varme og forsyningsikkerhed

Nr. 3: Biogas

Nr. 4: Vedvarende Energi

Nr. 5: Transport

Nr. 6: Carbon Capture and Storage (CCS)

Nr. 7: Energieffektivisering

Nr. 8: Skov, Landbrug og Natur

Nr. 9: Inddragelse og øvrige bemærkninger

Nr. 10: Øvrige tværgående bemærkninger

Ad nr. 1: Elnettet

Forbrugerrådet Tænk kommer med en række forslag på el-området, der vedrører: forbrugerbeskyttelse og -oplysning, priser og prissammenligning, standardisering af betegnelser, retningslinjer for markedsføring, drift af elselskaber, oplysning og klimaadfærd, energifattigdom, konkurrencesituation på elmarkedet og tidsdifferentierede tariffer.

Dansk Erhverv kommer med en række bemærkninger til reform af det indre energimarked, herunder til hastighed, analysearbejde, konkurrencesituation, tariffer, fleksibilitet mv.

DANVA foreslår en dialog mellem Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og vandforsynings- og spildevandsselskaber mhp. at justere incitamenten i vandsektoren til at bidrage til balancering af elnettet.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hilser alle forslag til nye politiske tiltag velkommen, og indgår gerne i en yderligere dialog herom.

Ad nr. 2: Affald, varme og forsyningssikkerhed

Dansk Erhverv bemærker, at NEKST er en vigtig brik i udfasning af fossile brændsler. Ligeledes at der er potentiale i fjernvarme for effektivisering i fjernvarmesektoren, og opfordrer regeringen til at realisere potentialet.

Dansk Skovforening beder regeringen m.fl. overveje anvendelsen af dansk flis-biomasse i fjernvarmen, og hvorvidt flis-fyrede fjernvarmeværker bør udfases. Desuden bemærker foreningen, at der konsekvent skelnes mellem importeret biomasse og dansk biomasse både i grafer og tekst i rapporten. Foreningen ønsker at kunne udlede af klima- og energiplanen, hvordan balancen mellem de to former for biomasse udvikler sig som følge af den førte energipolitik – ligesom, at det er vigtigt at være bevist om, at vi har en indenlandsk træressource, der kan understøtte vores strategiske autonomi på energiområdet.

Biogas Danmark anfører, at anvendelse af biomasse til varmeproduktion er fritaget for energi- og CO₂-afgifter "med undtagelse af biogas, som i stedet modtager direkte støtte, der overstiger afgiften.". Biogas, der leveres direkte fra biogasanlæg til for eksempel et kraftvarmeværk er også fritaget for afgifter. Det er når den opgraderede biogas leveres via gassetet, der pålægges samme afgifter som naturgas. Det er ligeledes vigtigt at præcisere, at der ikke er støtte til anvendelse af biogas til varmeproduktion.

Stiesdal Skyclean efterspørger fokus på muligheder for at øge biomasseforsyningen som foreslået af Det Nationale Bioøkonomipanel.

Dansk Affaldsforening har følgende tekstnære bemærkninger til rapporten:

- 1) Der spørges til affaldsforbrændingens rolle, som jo leverer ca. 25% af den danske fjernvarme.
- 2) Der spørges til, hvorfor affald kun udgør en lille andel af VE til fjernvarme, jf. figur.
- 3) Det bemærkes, at "der ikke (er) gennemført særskilte vurderinger af effekterne på udledningerne fra virksomheder omfattet af EU ETS". Dertil påpeges, at affaldsforbrændingsanlæg er omfattet af ETS, og der spørges til, hvorfor reduktionen på 0,6 mio. ton CO₂ i 2030 grundet konkurrenceudsættelse ikke er nævnt.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hilser alle forslag til nye politiske tiltag velkommen, og indgår gerne i en yderligere dialog herom.

Med Klimaaftale om grøn strøm og varme af 25. juni 2022 blev det besluttet at indføre et prisloft på forbrugerpriserne på fjernvarme. Dette indebærer bl.a., at forbrugerne skal have bedre mulighed for at vælge en anden varmekilde, hvis et fjernvarmeselskab inden for en rimelig periode ikke kan holde sig under prisloftet. Samtidig indeholder aftalen et antal tiltag, der skal fremme transparens i sektoren. Formålet er at sikre tilstrækkelig konkurrence, hvilket forventes at øge sektorens effektivitet og beskytte forbrugerne mod for høje varmepriser.

Fsva. NEKST bemærkes det, at NEKST skal understøtte den grønne omstilling, og sikre grundig implementering af de politisk vedtagne tiltag, der bl.a. skal gøre Danmark uafhængig af fossile brændsler. De to første arbejdsspor "Farvel til gas i danske hjem" og "Mere sol og vind på land" er igangsat og skal kortlægge udfordringer og løbende komme med bud på løsninger, der kan nedbryde de barrierer, der i dag spænder ben for udrulning af grønne varmeløsninger, og for at vind- og solenergi kan opføres hurtigere. Det bemærkes, at regeringsudvalget for grøn omstilling (GU) følger arbejdet i NEKST, og kan løbende stille NEKST nye grønne opgaver. NEKST handler operationelt og kan igangsætte løsninger på de akutte grønne udfordringer, som kan løses med det samme. Det betyder, at der løbende kan handles hurtigt. Såfremt indsætterne har økonomiske eller juridiske konsekvenser, vil disse blive forelagt for regeringen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er enig i, at det er vigtigt at skelne mellem importeret biomasse og dansk biomasse. Derfor fremgår fordelingen mellem importeret biomasse og dansk biomasse af figur 4 og 5 i rapporten. Teksten i afsnit 2.1.2 Vedvarende energi (del i og iv) redegør ligeledes for fordelingen mellem importeret biomasse og dansk biomasse. I de afsnit der omhandler de danske bæredygtighedskrav eller støtte til biomasse skelnes der ikke mellem importeret biomasse og dansk biomasse, da det udvikler sig som følge af den førte energipolitik – ligesom, at det er vigtigt at være bevidst om, at vi har en indenlandsk træressource, der kan understøtte vores strategiske autonomi på energiområdet. lovgivningen er ens for importeret biomasse og dansk biomasse.

Angående metanafgift er det korrekt, at biogas anvendt i varmeanlæg ikke betaler metanafgift ved brug som brændsel i kedelanlæg jf. Skats vejledning om biogas (E.A.4.4.11.3.2). Derfor udgår bisætningen i afsnit 2.1.2: 'med undtagelse af biogas, som i stedet modtager direkte støtte, der overstiger afgiften.'

Det Nationale Bioøkonomipanel's anbefalinger er omtalt i afsnit 3.1.2 (vii). Det er korrekt at disse anbefalinger også omhandler mulighederne for at øge den danske biomasseforsyning. Derfor er der lavet denne tilføjelse til bisætningen i dette afsnit: "samt muligheder for at øge biomasseforsyningen i Danmark."

Fsva. bemærkningerne fra Danske Affaldsforening, første punkt om, at affaldsforbrændingens rolle i fjernvarme er svær at finde, så bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at høringssvaret har givet anledning til justering af Danmarks Nationale Klima- og Energiplan, så affald eksplicit fremgår som en energikilde til fjernvarme.

Vedr. andet punkt om at biogent affald udgør en forsvindende lille andel af VE til fjernvarme i Figur 9: Hertil takker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet Dansk Affaldsforening for deres høringssvar, der har gjort ministeriet opmærksom på en fejl i figur 9 og tabel 7. Ministeriet har rettet fejlene.

Vedr. tredje punkt om ETS og konkurrenceudsættelse i forbrændingssektoren: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at der ikke gennemføres særskilte vurderinger af effekterne på udledninger fra virksomheder omfattet af EU ETS. Høringssvaret giver ikke anledning til justering.

Ad nr. 3: Biogas

Biogas Danmark fremhæver, at det er muligt at nå målet om 100 pct. grøn gas allerede i 2027 ved fremrykning af de politisk besluttede udbud. Desuden har foreningen en række tekstnære bemærkninger til metanafgift for biogas til varme, bidrag til forsyningssikkerhed og termene 'biometan' og 'gassystem'.

Dansk Skovforening bemærker ift. biogas, at Klima og Energiplanen kunne bidrage til gennemsigtighed på biogasområdet ved at oplyse om fordeling af biogas, der hidrører fra hhv. animalsk produktion og biomasseaffald.

Ministeriets bemærkninger:

I Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 er det besluttet at fremrykke andet udbud fra 2026 til 2025. Det er samtidig aftalt at begrænse produktionen af støttet biogas, såfremt den indenlandske produktion overstiger forbruget. Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet takker Biogas Danmark for tekstnære bemærkninger.

Fsva. fordeling af biogas, der hidrører fra hhv. animalsk produktion og biomasseaffald, henviser Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til Energistyrelsens hjemmeside, hvor man kan finde detaljeret statistik over biomasser anvendt i biogasproduktion.

Biogas Danmark har afgivet en række specifikke bemærkninger, hvoraf flere har givet anledning til konkrete justeringer, bl.a. ift. metanafgift for biogas til varme, bidrag til forsyningssikkerhed samt termene 'biometan' og 'gassystem'. Andre specifikke bemærkninger har ikke givet anledning til justeringer, herunder ift. figur 13 og figur 36, hvor yderligere detaljering ikke vurderes nødvendig.

Ad nr. 4: Vedvarende energi

Dansk Erhverv kommer med en række forslag for VE-udbygning på land, herunder et årligt mål for VE-udbygning, grøn behandlingsgaranti, rammevilkår for investeringer i elnettet og tarifmodeller.

Dansk Skovforening bemærker, at en ambition om en firedobling af VE på land er et af mange politiske ønsker med arealkrav og at en sammenhængende klimaplan bør adressere arealudfordringen.

Danske Almene Boliger bemærker, at de er uenige i, at der ikke er regulatoriske barrierer for etableringen VE-fællesskaber.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hilser alle forslag til nye politiske tiltag velkommen, og indgår gerne i en yderligere dialog herom.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er opmærksom på, at der er mange interesser på spil, når det kommer til prioritering af arealer til vedvarende energi, og at disse skal spille sammen med øvrige målsætninger om arealanvendelse i Danmark. Der er løbende fokus på at sikre de forskellige interesser og hensyn til natur, biodiversitet, skovrejsning mv. i arbejdet med sikre arealer til en firedobling af landbaseret VE frem mod 2030.

Vedrørende regulatoriske barrierer for VE-fællesskaber henviser Danske Almene Boliger (BL) til tidligere afgivne høringssvar afgivet i forbindelse med lovforslag L37, Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og lov om afgift af elektricitet, samt bekendtgørelser udstedt med hjemmel indført med L 37.

BL har i de tidligere høringssvar bemærket, at de bl.a. anser netselskabernes eneretsbevilling, pålæggelse af tariffer og afgifter ved transport af el, krav om distribution via det kollektive net og manglende mulighed for at etablere interne elektricitetsforbindelser imellem bygninger i en boligorganisation som barrierer.

Energistyrelsen bemærker indledningsvis, at ingen af de tidligere angivne barrierer forhindrer oprettelse af VE-fællesskaber eller deling i et VE-fællesskab.

Energistyrelsen bemærker, at elforsyningslovens hovedregel er, at transport af elektricitet skal ske via det kollektive elforsyningsnet.

Energistyrelsen bemærker, at der ved tale om flere elforbrugere, som fx beboere i en boligforening, vil den transport af elektricitet, der sker til beboerne på tværs af boligforeningens bygninger, være det samme som "distribution" af elektricitet efter elmarkedsdirektivets regler (jf. artikel 2, nr. 28). Energistyrelsen bemærker desuden, at distribution er en aktivitet, der kræver bevilling, uanset hvilken betegnelse man giver de elforbindelser, der anvendes til transporten.

Specifikt for boligforeninger kan Energistyrelsen oplyse, at det er Energistyrelsens opfattelse, at der ikke er noget til hinder for, at boligfællesskaber, som almene boliger, andelsboliger og bofællesskaber, kan indgå i borgerenergifællesskaber og opstille og dele energi via det kollektive elnet, på lige fod med andre aktører.

Det er derfor fortsat Energistyrelsens opfattelse, at der ikke er nogle regulatoriske barrierer for at etablere VE-fællesskaber og at den eksisterende regulering, som begrænser VE-fællesskabers mulighed for at drive distribution, er hensigtsmæssig at opretholde. Det bemærkes desuden, der med lokal kollektiv tarifiering lovgivningsmæssigt er muliggjort en tarifiering af deltagerne i en sammenslutning af netbrugere på deres individuelle aftageumre eller en samlet fælles tarifafregning af en sammenslutning af netbrugere. En fælles tarifafregning af sammenslutningen af netbrugere kan således indebære, at tarifgrundlag kan afregnes samlet i ét nyt målepunkt oprettet til formålet.

I forhold til BL's bemærkning angående simple regelsæt for VE-fællesskaber, bemærker Energistyrelsen først og fremmest, at Forsyningstilsynets tilsynspligt kun er et af flere tiltag gennemført for at sikre, at VE-fællesskaber er underlagt simple regelsæt.

BL henviser til Forsyningstilsynets afgørelse sagsnr. 21/01123 hvor Forsyningstilsynet finder, at de ikke har kompetence til at rejse en tilsynssag. Hertil bemærker Energistyrelsen, at Forsyningstilsynet er forpligtet til at identificere og overvåge fjernelsen af uberettigede hindringer og restriktioner i reguleringen for udviklingen af VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber, jf. bekendtgørelsens § 181. Resultaterne af overvågningen vil kunne indgå som grundlag for regelændringer.

Ad nr. 5: Transport

Dansk Erhverv foreslår, at der igangsættes tiltag, der får nulemissionslastbilerne ned i pris. Eksempelvis støtte til indkøb.

Biogas Danmark bemærker, at de ønsker øget fokus på biogas lastbiler som løsning til grøn omstilling af transportsektoren.

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1069>

Danske Rederier (DR) opfordrer til, at international klimahandling, herunder dansk indsats i FN's skibsfartsorganisation (IMO), fremgår af NECP'en. DR opfordrer således til at skibsfartens globale udledninger, branchens egne målsætninger i regi af Klima-partnerskabet for Det Blå Danmark samt regulering i regi af IMO bør fremgå af afsnit 2.2 (iii). Desuden opfordres regeringen til, at fastsætte et mål for udbygning af infrastruktur til brug for alternative brændstoffer til bl.a. skibe, for at understøtte investeringer fra både aftagere og producenter af brændstoffer.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hilser alle forslag til nye politiske tiltag velkommen, og indgår gerne i en yderligere dialog herom.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen vil sætte yderligere handling bag fremme af nulemissionslastbiler med afsæt i puljen til drivmiddelinfrastruktur til tung vejtransport fra Infrastrukturforliget i 2021. Det skal f.eks. fremme omlægning af flåder og opsætning af ladestandere. Samtidig ønsker regeringen at øge tempoet i omstillingen af den tunge transport, søfart og luftfart bl.a. ved at fremme elektrificering og grønne brændstoffer. Hertil bemærkes det, at det nugældende teknologineutrale CO₂-fortrængningskrav giver incitament til anvendelse af VE-brændstoffer med en høj vugge-til-grav-reduktionseffekt såsom biogas. CO₂-fortrængningskravet hæves gradvist frem mod 2030.

Det bemærkes i relation til FN's skibsfartsorganisation, at de nationale energi- og klimaplaner skal kortlægge, hvordan EU's medlemsstater har i sinde at nå EU's energi og klimamål for 2030. Bemærkningerne fsva. dansk klimadiplomati og arbejde i IMO giver således ikke anledning til ændringer i udkastet til Danmarks nationale energi- og klimaplan.

Ad nr. 6: Carbon Capture Storage

Stiesdal Skyclean bemærker, at pyrolyse ikke er at betragte som en biologisk proces, men en teknisk/industriel proces. Desuden bemærkes det, at den omtalte lagringskapacitet for CO₂-lagring ikke adresserer muligheden for at lagre i kulstof på landbrugsarealer gennem tilførsel af biokul fra pyrolyse. Endelig bemærkes, at NEKST bør have fokus på pyrolyse og udbringning af biokul på landbrugsjord.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er enig i, at pyrolyse og fremstilling af biokul i industriel skala er at betragte som en teknisk/industriel proces. Ministeriet ser dog ikke behov for at tilpasse Danmarks nationale energi- og klimaplan i denne henseende, idet formålet med planen ikke er at lave en karakterisering af forskellige teknologier, herunder pyrolyse.

Fsva. lagringskapaciteten har ministeriet tilpasset rapporten, så muligheden for kulstoflagringen i landbruget gennem biokul i højere grad fremgår.

Fsva. inklusion i NEKST bemærkes, at regeringen vil præsentere en strategi for bl.a. pyrolyse.

Ad nr. 7: Energieffektivisering

SYNERGI bemærker, at Danmark ikke har udarbejdet fyldestgørende rapportering for dimensionen energieffektivitet. SYNERGI påpeger, at udkastet bør redegøre for EU's fælles energieffektivitetsmål (2.2 (i),1), opfyldelse af energispareforpligtelsen (2.2.(i),2), det samlede etageareal i det offentlige, som skal renoveres (2.2. (i), 4) samt fastsættelse af vejledende delmål for reduktion af det faktiske nettovarmeforbrug per m² i 2040 og 2050 (2.2. (ii)). SYNERGI pointerer, at der i udkastet til NECP'en henvises til, at der er opnået enighed om det omarbejdede EED, men at der bør redegøres for ovenstående i medfør af det gældende EED.

Dansk Erhverv foreslår, at omlægge tilskudspuljen til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder (erhvervspuljen) til et elektrificerings og energieffektiviseringsfradrag til virksomheder samt at omlægge Bygningspuljen mv. til et elektrificerings og energieffektiviseringsfradrag til husholdninger. Derudover bemærker Dansk Erhverv, at fremme af elektrificering og effektiv anvendelse af energien bør være et centralt formål med midlerne afsat til omstillingsstøtte til virksomheder, der har vanskeligt ved at omstille sig i Grøn skattereform for industri mv. Til sidst understreger Dansk Erhverv, at barrierer for udnyttelse af overskudsvarme bør være en central opgave for arbejdet i NEKST.

Ministeriets bemærkninger:

Regeringen vil sikre et stærkt fokus på energieffektivisering af både private hjem, virksomheder og i offentlige bygninger. Regeringen vil, når det omarbejdede direktiv er trådt i kraft, vurdere indsatsen samlet, og Danmark forventer derfor at kunne rapportere om indsatsen i den endelige ajourføring af NECP'en i juni 2024.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hilser alle forslag til nye politiske tiltag velkommen, og indgår gerne i en yderligere dialog herom.

Fsva. omlægning af tilskudsmidler til et generelt fradrag vil dette umiddelbart indebære, at fradraget vil være relativt lille, da det spredes ud på flere projekter. Dertil vil det ikke kunne sikres, at de energieffektiviseringsprojekter, der modtager fradrag, er additionelle. Et generelt fradrag vil være forbundet med færre administrative omkostninger for tilskudsansøgere. Fsva. erhvervspuljen har puljen gennemgået en større optimering gældende fra 2023, hvilket har resulteret i en stigning i efterspørgslen efter tilskudsmidlerne. Det bemærkes i den forbindelse, at erhvervspuljen i højere grad end ved det foreslåede fradrag er teknologineutral, da der også gives tilskud til investeringer i CO₂-reduktioner, der ikke indebærer elektrificering og energieffektiviseringer.

Fsva. midler i Grøn skattereform for industri mv. afsat til omstillingsstøtte til de virksomheder, der har sværest ved at omstille sig, noteres Dansk Erhvervs bemærkning. Der er endnu ikke taget stilling til den konkrete udmøntning af omstillingsstøtten, og der vil blive taget stilling herom på baggrund af et oplæg fra regeringen.

Fsva. udnyttelse af overskudsvarme ses der i forbindelse med NEKST-arbejdssporet "Farvel til gas i danske hjem" på en effektiv udrulning af fjernvarme og andre grønne varmeløsninger.

Ad nr. 8: Skov, landbrug og natur

Dansk Skovforening kommenterer på 'Fit for 55'-forhandlinger. De er uenige i, at man på EU-plan bør etablere en fælles landsektorsøjle, som omfatter udledninger og optag fra Landbrug- og LULUCF-sektoren. DS udtrykker bekymring for, at en kombineret sektor "lægger op til off-setning af fødevarereproduktionens klimabelastning.

Danmarks Jægerforbund bemærker, at Planlægningen i marine områder bør være baseret på en økosystembaseret tilgang, og bemærker yderligere, at den opdaterede havplan (jf. politisk aftale om Danmarks Havplan), ikke er økosystembaseret. Det er fortsat vigtigt at opdatere den faglig viden om sammenspillet mellem natur- og klimahensyn, særligt målrettet det faglige grundlag som miljøkonsekvensvurderinger for energianlæg udarbejdes på. Den opdatering bør altid foregå i samarbejde med forskningsinstitutioner, og bør prioriteres økonomiske højere i det politiske arbejde end det er tilfældet i dag.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet takker for Dansk Skovforenings bemærkninger vedrørende de afsluttede forhandlinger om revision af LULUCF-forordningen. Det fremgår af den reviderede lovtæst, at Kommissionen skal forelægge en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet i 2024 om anvendelsen af LULUCF-forordningen. Som del af denne rapport ventes Kommissionen at beskrive reguleringsmæssige valgmuligheder for perioden efter 2030, og Kommissionen kan efterfølgende forelægge lovgivningsmæssige forslag. På baggrund af Kommissionens analyser vil regeringen tage stilling til valgmulighederne for perioden efter 2030.

Hvad angår arealudfordringen, er regeringen opmærksom på dette. Det fremgår bl.a. i regeringsgrundlaget, at en kommende Biodiversitetsstrategi og et partnerskab for en visionsplan for dansk landbrug skal forholde sig til de forskelligartede arealhensyn, som Dansk Skovforening påpeger.

Aftalen om Danmarks havplan blev indgået d. 7. juni med alle Folketingets partier. Aftalekredsen er enige om, at Danmarks havplan skal være økosystembaseret. Det fremgår ligeledes af EU-direktiv om maritim fysisk planlægning, og den danske lov om maritim fysisk planlægning, at havplanen skal være økosystembaseret. Den økosystembaserede tilgang tager udgangspunkt i et overordnet planniveau, ligesom der tages afsæt i internationale principper for økosystembaseret havplanlægning. Aftalepartierne er enige om, at det undersøges, hvordan ny og eksisterende viden og data kan inddrages, mhp. at understøtte og styrke den fremtidige økosystembaserede planlægning på havet og samtidig udvikle et mere bæredygtigt fiskeri.

Ad nr. 9: Inddragelse

Forbrugerrådet Tænk, Biogas Danmark, Synergi og 92-gruppen efterspørger en øget grad af inddragelse. Herunder henviser Synergi og 92-gruppen til Artikel 10 i forvaltningsforordningen, der danner grundlaget for de nationale energi- og klimaplaner.

92-gruppen efterspørger endvidere etablering af 'multilevel'-dialog med henvisning til forvaltningsforordningens artikel 11.

92-gruppen bemærkninger til indholdet af rapporten, at udkastet til opdateret dansk NECP er ikke opdateret og udgør ingen ambitionsøgning, at en øget ambition i NECP-planerne er en del af at overholde Parisaftalen, klimaindsats fra EU siden 2019 kræver, at nationale 2030-mål skærpes og at Udkastet til dansk NECP skal indeholde scenarier med additionelle indsats, *jf. WAM 1-6.*

Ministeriets bemærkninger:

Forvaltningsforordningen artikel 10 danner rammerne for den offentlige høring af den nationale energi- og klimaplan. Af artiklen fremgår: 'Uden at dette berører andre EU-retlige krav, skal hver medlemsstat sørge for, at offentligheden tidligt får reel lejlighed til at deltage i udarbejdelsen af udkastet til integreret national energi- og klimaplan, for så vidt angår planerne for perioden 2021-2030 i udarbejdelsen af den endelige plan i god tid før vedtagelse heraf...'

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har på den baggrund sendt udkastet til ajourføringen af den nationale energi- og klimaplan i høring fra den 16. maj 2023 til og med 6. juni 2023. ministeriet tager bemærkningerne angående inddragelse og høring til efterretning, og vil på den baggrund i forbindelse med høringen af den endelige ajourførte rapport, i foråret 2024, efterstræbe en længere høringsperiode.

Angående 'multilevel'-dialog fremgår det af forvaltningsforordningens artikel 11: 'Hver medlemsstat etablerer en klima- og energidialog på flere niveauer i henhold til de nationale regler, hvor lokale myndigheder, civilsamfundsorganisationer, erhvervslivet, investorer og andre relevante interessenter samt offentligheden aktivt kan involvere sig og drøfte de forskellige scenarier, der opstilles for energi- og klimapolitikken, herunder på lang sigt, og gennemgå opnåede fremskridt, medmindre de allerede råder over en struktur, der opfylder dette formål. Integrerede nationale energi- og klimaplaner kan drøftes inden for rammerne af en sådan dialog.' Ministerieriet bemærker på den baggrund, at Danmarks klima- og energipolitik er udformet i dialog med alle relevante aktører i formelle instanser såsom Grønt Erhvervsforum, Klimapartnerskaberne, Borgertinget, Ungeklimarådet og gennem høringer. Ministeriet indgår gerne i en dialog om, hvordan vi kan styrke dette arbejde.

Ad nr. 10: Øvrige tværgående bemærkninger

92-gruppen har følgende tværgående bemærkninger til indholdet af rapporten:

1. Udkastet til opdateret dansk NECP er ikke opdateret og udgør ingen ambitionsøgning.

2. at en øget ambition i NECP-planerne er en del af at overholde Parisaftalen,
3. Klimainsats fra EU siden 2019 kræver, at nationale 2030-mål skærpes.
4. Udkastet til dansk NECP skal indeholde scenarier med 'additionelle' indsatser, jf. WAM 1-6.

Ministeriets bemærkninger:

Vedrørende første og andet punkt om opdatering af energi- og klimaplanen og efterlevelse af Parisaftalen. Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets klare vurdering, at der er tale om en gennemgående opdatering af den danske energi- og klimaplan, der er efterlever principperne i forvaltningsforordningen.

Man skal være opmærksom på, at NECP'en indeholder ambitioner på langt flere områder end alene drivhusgasudledningerne, som – endda sammen med VE-udbredelsen – blot er en ud af fem dimensioner, NECP'en redegør for. Der er således sket en ambitionsøgning på flere områder i udkastet til ajourføringen af NECP'en ift. den sidste NECP.

Det er endvidere Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at de af EU-Kommissionen guidelines ikke tilsidesætter forvaltningsforordningen, der er godkendt af EU-Rådet, -Parlamentet og –Kommissionen og udarbejdet i samarbejde med alle EU's medlemslande. Kommissionens guidelines skal således ses som en vejledning, og således udtryk for Kommissionens ønsker, hvorimod forvaltningsforordningen er EU-lovgivning.

Derudover bør det understreges, at forvaltningsforordningen efter Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfattelse ikke har til hensigt at indføre nye drivhusgasforpligtelser for medlemslandene, ud over hvad medlemslandene allerede har forpligtet sig til. De nationale energi- og klimaplaner er grundlæggende et rapporteringsredskab, skabt for at give EU Kommissionen mulighed for at overvåge, om EU's samlede målsætninger opfyldes. I sine kommentarer til udkastet til NECP forventes Kommissionen ikke desto mindre senere i 2023 at komme med deres vurdering af, hvorvidt Danmark bidrager passende til opfyldelsen af målsætningerne. Denne vurdering af indsats beror imidlertid alene på Kommissionens egne forventninger, og ikke på en politisk vedtaget fordelingsnøgle.

Vedrørende det tredje punkt om skærpelse af 2030-mål. Se svaret ovenfor. Derudover er de politikker og initiativer, der blev finansieret ifm. Danmarks Recovery and Resilience Plan medtaget i NECP'en. Det er ikke beskrevet i et særskilt afsnit, som Kommissionens guidelines ønsker, men som i svaret i relation til første punkt, så er Kommissionens guidelines en vejledning og ikke EU-lovgivning. Finansministeriet udgav deres kapitel til REPowerEU d. 31/5-23, hvorfor det ikke har været muligt at have det materiale (politikker og initiativer) med i udkastet til ajourføringen af NECP'en. Det vil blive indarbejdet i den endelige version næste år.

Vedrørende det fjerde punkt om scenarier med 'additionelle' indsatser. Forvaltningsforordningens Annex 1 giver mulighed for, at medlemslandene i afsnit 5 i

rapporten kan inkludere en vurdering af en udvikling med virkemidler, der forventes vedtaget efter afleveringen af energi- og klimaplanen. Disse virkemidler er snævert defineret som nogle, der er 'under diskussion og har en realistisk chance for at blive vedtaget' efter rapportens aflevering.

Det er således Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, på baggrund af denne paragraf, at medlemslandene ikke skal medtage scenarier med hypotetiske udviklinger, under antagelse af vedtagelse af forskellige virkemidler. Det skal alene give medlemslandene mulighed for at redegøre for mulige konsekvenser af tiltag, der har en realistisk mulighed for vedtagelse, men blot endnu er ikke formelt vedtaget ved afleveringen af rapporten.